

Lösningsförslag till övningsuppgift 2: Om brotten hets mot folkgrupp, förtal och förolämpning

Läs nedanstående och besvara frågan (Tips: Läs först igenom frågan):

[Rättslig vägledning om bl.a. hets mot folkgrupp](#) (sid. 5-10)

1. Vilka är rekvisiten för brottet hets mot folkgrupp respektive grovt hets mot folkgrupp (både dess objektiva och subjektiva rekvisit)?

Normalgrad

1. Gärningen ska ske i ett uttalande eller i annat meddelande som sprids.
 - Kallas spridningsrekvisit
 - Spridning till större krets (3-4 har inte ansetts utgöra spridning)
 - Det räcker med risk för spridning, inte att någon faktiskt har tagit del av uttalandet/meddelandet.
 - Uttalande/meddelanden ska tolkas brett. Att bära nazistiska symboler på kläderna är exempel på sådant.
2. Den ska bestå i hot eller ge uttryck för missaktning (missaktningsrekvisitet).
 - Hot = Bred definition, även andra hot än de som är straffbara enl. 4:5 BrB (olaga hot)
 - Missaktning = För att vara straffbart ska uttalandet klart överskrida gränsen för vad som utgör saklig kritik eller en vederhäftig diskussion. Tröskeln är relativt hög och yttrandena ska bedömas i sitt sammanhang. En utgångspunkt för prövningen ska vara hur en åhörare eller mottagare uppfattar det.
3. Den ska avse en folkgrupp eller en annan sådan grupp av personer med anspelning på ras, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, trosbekännelse eller sexuell läggning.
 - Klart definierad folkgrupp och inte mot enskilda individer (då finns andra brott som t.ex. olaga hot och förolämpning).

Det krävs uppsåt för att dömas till ansvar.

Grovt brott

Vid bedömningen av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om meddelandet haft ett särskilt hotfullt eller kränkande innehåll (karaktären på uttalandet/meddelandet har betydelse) och spritts till ett stort antal personer (större spridning än normalgrad) på ett sätt som varit ägnat att väcka betydande uppmärksamhet (koppling till syftet med spridningen).

Läs nedanstående och besvara frågan (Tips: Läs först igenom frågorna):

[Rättslig vägledning om förtal och förolämpning](#) (sid. 9-15)

2. Vilka är rekvisiten för brottet förtal respektive brottet grovt förtal (både dess objektiva och subjektiva rekvisit)?

Den som utpekar någon såsom brottslig eller klandervärd i sitt levnadssätt eller eljest lämnar uppgift som är ägnad att utsätta denne för andras missaktning, dömes för förtal till böter.

1 - Förtalsuppgiften

- Måste handla om fysisk person
- Inte bara värdeomdömen
- Viss konkretion
- Måste vara ägnad att väcka andras missaktning
- Vad gäller att utpeka någon som brottslig måste det handla om mer allvarliga brott än de mest lindriga
- Spridning av nakenbilder kan utgöra förtal om de är avsedda att väcka andras missaktning - i annat fall finns annat brott (olaga integritetsintrång (4:6 c BrB))

2 - Spridning

- Måste ha spridits till någon mer (minst en)
- Faktisk spridning, inte bara risk

3. Vilka ansvarsfrihetsgrunder finns för brottet förtal och vad krävs för att dessa ska vara uppfyllda (ni behöver inte redogöra för de allmänna ansvarsfrihetsgrunderna i 24 kap BrB)?

Var han skyldig att uttala sig eller var det eljest med hänsyn till omständigheterna försvarligt att lämna uppgift i saken, och visar han att uppgiften var sann eller att han hade skäligen grund för den, skall ej dömas till ansvar.

1 - Var han skyldig att uttala sig

- T.ex. vid vittnesförhör

2 - Försvarlighetsbedömning

- Vem säger vad om vem och i vilket syfte
 - Finns det ett allmänintresse?
 - Är syftet att informera, varna eller liknande (kan vara OK men dock sällan om det görs till en för stor krets) eller är syftet att kränka och väcka missaktning (är inte OK)?

3 - Uppgiftens sanningshalt

- Var uppgiften sann eller hade man befogad anledning att tro att den var sann (rimliga åtgärder ska ha gjorts för att kontrollera sanningshalten)?
- Prövas efter försvarlighetsbedömningen.

4. Vilka är rekvisiten för brottet förolämpning (både dess objektiva och subjektiva rekvisit)?

Den som, i annat fall än som avses i 1 eller 2 §, riktar beskyllning, nedsättande uttalande eller förödmjukande beteende mot någon annan döms, om gärningen är ägnad att kränka den andres självkänsla eller värdighet, för förolämpning till böter.

1. Inte omfattas av 1 eller 2 §
2. Någon av handlingarna
 - a. Riktar beskyllning
 - b. Nedsättande uttalande
 - c. Förödmjukande beteende
3. Kränka den andres självkänsla eller värdighet

Förolämpningen går ut på att såra någon. En förolämpning riktas direkt till den utsatte genom ord eller provocerande beteende. Det kan vara att kalla någon för kränkande saker (nedsättande uttalande), bete sig på ett skymfligt sätt med tex gester eller liknande (tex håna någon för något kroppsligt attribut) (förödmjukande beteende) eller att beskylla personen för något kränkande (riktar beskyllning)

Personen som mottager kränkningen måste också känna sig förolämpad. Är det ett språkbruk man vanligen har mellan två individer anses det inte vara en förolämpning.

5. Vilka är de mest avgörande likheterna och skillnaderna mellan brotten hets mot folkgrupp, förtal och förolämpning (sammanfatta)?

Alla tre handlar om något som görs utan att man fysiskt angriper någon eller något. Man använder istället sig av bild, text eller verbala attacker mot någon eller en grupp.

Hets mot folkgrupp - riktar sig mot en grupp. Brottet är dock sedan ändringen 2024 uppfyllt om det man har gjort har handlat om en viss specifik person, men det måste vara pga dess folkgruppstillhörighet. Spridningsrekvisitet handlar här om att det måste ha spridits till en lite större krets.

Förtal - Riktar sig mot en viss individ men inte direkt till denna. Syfte att väcka missaktning. För spridning räcker det vid förtal med en person. Faller under enskilt åtal, se 5:5 BrB.

Förolämpning - Riktar man till en individ direkt. Ingen övrig spridning krävs. Faller under enskilt åtal, se 5:5 BrB.